

AUGUSTINSE BEWEGING

In 2006 is de Augustijnse Beweging opgericht. Deze beweging vormt een platform, waarin verschillende religieuze instituten, verenigingen en kerkelijke instellingen samenwerken, die hun inspiratie in belangrijke mate ontleen aan de kerkvader Augustinus. Doel van het platform is initiatieven te ontwikkelen en te realiseren om aspecten van augustijnse spiritualiteit te behoeden, te verstevigen of te vernieuwen.

In deze folder daarom eerst aandacht voor Augustinus (1) en enkele aspecten van zijn spiritualiteit (2), vervolgens een korte beschrijving van de verschillende participanten (3) en ten slotte enkele gegevens voor wie informatie of contact wenst (4).

1. Augustinus: een korte levensschets

Augustinus bracht het grootste gedeelte van zijn leven (354-430) door in Noord-Afrika, dat toen nog deel uitmaakte van het Romeinse Rijk. Naar de gewoonte van zijn tijd trad hij pas als volwassene toe tot de christelijke geloofsgemeenschap: in de paasnacht van 387 werd hij in Milaan door bisschop Ambrosius gedoopt. Vier jaar later werd hij tijdens een vriendschappelijk bezoek aan de Noord-Afrikaanse havenstad Hippo Regius onder druk van de plaatselijke geloofsgemeenschap tot priester gewijd. Niet lang erna volgde hij daar de bejaarde bisschop Valerius op. Ruim dertig jaar lang, tot aan zijn dood, gaf hij leiding aan het pastoraat van deze gemeenschap in Hippo.

Augustinus heeft vele geschriften nagelaten. Allereerst zijn er verhandelingen over allerlei onderwerpen uit het geloofsleven, exegetische aantekeningen bij verschillende bijbelboeken en richtlijnen voor catechetisch onderwijs; daarnaast zijn er grote verzamelingen brieven en preken.

Voor zijn leefgemeenschap en voor die van anderen schrijft hij een leefregel om het religieuze leven te versterken en te verdiepen.

Kort na Augustinus' dood nemen in Noord-Afrika de Vandalen op gewelddadige wijze de macht van de Romeinen over. Hippo wordt verwoest. Zijn volgelingen moeten vluchten. In de regio blijft op den duur weinig over van de christelijke gemeenschappen. De oorspronkelijke handschriften van Augustinus' werken verdwijnen onder het stof, maar kopieën ervan blijven bewaard. Die dragen er toe bij dat zijn ideeën en inzichten verspreid raken. Al tijdens zijn leven genoot zijn werk ook belangstelling bij mensen buiten Hippo. Hele werken of bepaalde delen ervan werden overgeschreven en verzonden. Op die manier bleven

vele geschriften van Augustinus bewaard en raakten bekend in heel West-Europa. Zijn invloed reikt tot in de Lage Landen en tot op de dag van vandaag.

2. Augustinus' spiritualiteit: enkele aspecten

Studie van Augustinus' geschriften heeft in de loop der jaren steeds weer nieuwe facetten van zijn denken aan het licht gebracht. Zijn persoon en zijn geschriften blijken om allerlei redenen mensen te inspireren.

Verrassend blijft Augustinus als **zoekende gelovige**. Regelmatig stelt hij zich indringende vragen over God. Een persoonlijk verslag daarvan vinden we onder meer terug in zijn Belijdenissen.

Augustinus' zoektocht als gelovige wint in de loop van zijn leven aan **bijbels karakter**. Zijn bijbeluitleg in preken en schriftcommentaren wekt veel bewondering. Die is creatief, diepzinnig en pastoraal. Augustinus bezit een groot vermogen om schrifteksten in onderlinge samenhang te lezen. Hij blijkt uitstekend in staat om actuele geloofsthema's van zijn tijd te verhelderen en te verdiepen. En verder spant hij zich dikwijls in diepzinnige geloofsthema's voor mensen van allerlei niveau's toegankelijk te maken en in de morele toepassing ervan een open en veelkleurige geloofsgemeenschap voor te staan.

Augustinus' geloof en bijbeluitleg blijken bovenal **gemeenschapsdienend**. Die oriëntatie op de gemeenschap in kerk en wereld komt in zijn leven op verschillende manieren

tot uitdrukking. Allereerst natuurlijk vanwege zijn leefwijze in een religieuze gemeenschap: met medebroeders leeft hij als zogeheten dienaren van God. In dit leefverband levert Augustinus met zijn huisgenoten een kritische bijdrage aan bestaande bezitsverhoudingen. Hij beijverde zich voor het materiële welzijn van de armen en nam veelvuldig bestuurlijke verantwoordelijkheid. Hij bemiddelde bij alle mogelijke conflicten, onderhandelde soms met bestuurlijke instanties om gevangenen vrij te krijgen. De ontmoeting en dialoog met mensen van uiteenlopende christelijke opvattingen waren hem na aan het hart en hij nam deel aan menige kerkvergadering in Noord-Afrika. In zeker opzicht zette hij zich in voor oecumenisch gesprek.

3. Participanten

De Augustijnse Beweging bestaat op dit moment uit de volgende participanten:

- de **Zusters Augustinessen van Heemstede** (1888) zijn als congregatie voortgekomen uit de Zwartzusters van Dendermonde (België) en oorspronkelijk gevestigd in Delft met als doel om arme zieken thuis te verplegen. Daarnaast werden in de loop der jaren enkele zieken- en bejaardenhuizen opgericht en beheerd, onder meer in Delft en Alkmaar. De zusters leven volgens de leefregel van Augustinus. Vanaf het Tweede Vaticaans Concilie fungeren ook diens leven en andere geschriften als richtlijn en inspiratiebron.

e-mail: augustinessen@xs4all.nl

- de **Nederlandse Provincie van de Augustijnen** (1895)

De leden ervan maken deel uit van de Orde der Augustijnen, opgericht in 1256. Paus Alexander IV nam toen het initiatief om verspreid wonende kluizenaarsbewegingen in één organisatie samen te brengen. Deze werd oorspronkelijk de Orde der Eremieten van Sint Augustinus genoemd. De gemeenschap vond en vindt haar inspiratie en basis in de leefregel van Augustinus. De orde kende van meet af aan een internationaal karakter en is thans verspreid over ongeveer vijftig landen. De leden zijn werkzaam in diverse sectoren van kerk en samenleving.

www.augustijnen.nl

e-mail: pvlt@ision.nl

- de **Zusters Augustinessen van Sint-Monica** (1934)

vormen een congregatie waarin veel waarde wordt toegekend aan gemeenschapsleven en persoonlijk welzijn volgens de augustijnse leefregel, in een spiritualiteit van evangelische nabijheid. Opgericht om samen te leven zijn de zusters ingegaan op de noden van de tijd met de opvang van dakloze vrouwen, meisjes en kinderen en met de zorg aan zwervers en dakloze mannen. Het werk is nu goeddeels overgedragen aan professionele krachten van buiten de congregatie. Van oorsprong gevestigd in Utrecht zijn er tegenwoordig ook vestigingen in Hilversum, Amsterdam en Arnouville-lès-Gonesse (Frankrijk). In Utrecht en Amsterdam zijn initiatieven voor nieuwe leefgroepvormen gestart.

www.zustersaugustinessen.nl

e-mail: utrecht@zustersaugustinessen.nl

- de **Kanunnikessen van het Heilig Graf** (1939)

vormen te Maarssen de zelfstandige priorij Emmaus, gesticht vanuit Turnhout (België). Hun oorsprong gaat terug tot 1099 en staat in verband met de Heilige-Grafkerk in Jeruzalem. Ze vormen een associatio met acht priorijen in drie werelddelen en leven volgens de leefregel van Augustinus. De kanunnikessen in Maarssen leiden een leven waarin kerk-zijn centraal staat. Gemeenschapsopbouw vormt daarom hun eerste opdracht rondom de dagelijkse liturgie. Dienstbaar aan medemensen zijn zij door het verlenen van gastvrijheid en door het verzorgen van bezinnings-programma's.

www.priorijemmaus.nl

e-mail: catchall@priorijemmaus.nl

- het **Augustijns Centrum De Boskapel** (1963)

in Nijmegen biedt binnen de ruimte die het evangelie en de levende traditie van de Rooms-Katholieke Kerk mogelijk maken, een plek voor viering, bezinning en ontmoeting die aansluiten bij het dagelijkse leven. De gemeenschap kenmerkt zich door openheid voor hedendaagse ontwikkelingen in kerk en samenleving, door het zoeken naar daarbij passende religieuze taal en symbolen en door de beleving van augustijnse spiritualiteit, waarin gastvrijheid en vriendschap voorop staan.

www.boskapel.nl

e-mail: a.c.boskapel@wanadoo.nl

- het **Augustijns Instituut** in Eindhoven (1989)
werd opgericht door de Nederlandse Provincie van de Augustijnen met als doel de belangstelling voor en de bestudering van Augustinus' spiritualiteit in het Nederlands taalgebied te stimuleren. Dat gebeurt door het beheer van een bibliotheek, door publicaties en door studiebijeenkomsten. Tot de doelgroep behoort iedereen die belangstelling heeft voor Augustinus en zijn invloed op de theologie en de filosofie. Bijzondere aandacht krijgen studenten en stafleden van wetenschappelijke instellingen voor theologie, filosofie en letteren, leden van religieuze ordes en congregaties die leven volgens de regel van Augustinus, en leden van kerkelijke kaders.

www.augustijnsinstituut.nl

www.augustinus.nl

e-mail: info@augustijnsinstituut.nl

e-mail: info@augustinus.nl

- de **Werkhofgemeenschap** (1996)
is een zelfstandige, oecumenische vereniging met als oorsprong en ankerpunt de spiritualiteit van Augustinus. Wekelijks zijn er vieringen in de kapel van de voormalige priorij van de Monialen Augustinessen in Werkhoven. Naast deze vieringen worden allerlei activiteiten ontplooid ter bezinning, verdieping en bevordering van het onderlinge contact. De leden houden oog voor de actualiteit en werken actief mee aan gerechtigheid en vrede.

www.werkhofgemeenschap.nl

- de ***Vereniging Familia Augustiniana Nederland*** (1996) bestaat uit plaatselijke gemeenschappen. De leden komen met vaste regelmaat samen om elkaar in een geest van vriendschap te ontmoeten. Tijdens de bijeenkomsten wordt aandacht besteed aan bezinning op teksten van Augustinus. Ook is er ruimte voor gezamenlijk gebed. De leden stellen zich ten doel om verbonden met de Orde van de Augustijnen in oecumenische geest hun leven te richten naar de weg die Jezus Christus wijst.

www.augustijnen.nl

e-mail: pvlt@ision.nl

4. Voor nadere informatie of contact

De Augustijnse Beweging is een platform van instituten en instellingen. Het platform staat open voor leden, die verwante instituten en instellingen vertegenwoordigen.

Heeft u persoonlijke belangstelling, vraag dan om informatie of neem contact op via een van de hierboven vermelde websites of e-mailadressen. U kunt natuurlijk ook gebruikmaken van bemiddeling door het bureau van de Augustijnse Beweging

Jacobskerkhof 2

3511 BL Utrecht

tel. 030 2316825

fax 030 2302305

bankrekening: 2509905

t.n.v. Augustijnse Beweging, Utrecht

www.augustijnsebeweging.nl

[e-mail: info@augustijnsebeweging.nl](mailto:info@augustijnsebeweging.nl)

Alles moet gebeuren in dienst van de
gemeenschap en met meer ijver en meer
geestdrift dan wanneer ieder voor zichzelf
en zijn eigenbelang zou werken.

Want over de liefde staat geschreven dat
die niet het eigenbelang zoekt, dat wil
zeggen dat zij het gemeenschappelijke
boven het eigenbelang stelt in plaats van
omgekeerd.

Uit de regel van Augustinus 5,2

God is al nederig!

Uit sermo 142,6

Bureau van de Augustijnse Beweging

Jacobskerkhof 2 • 3511 BL Utrecht • tel. 030 231 68 25 • fax 030 230 23 05

www.augustijnsebeweging.nl • e-mail: info@augustijnsebeweging.nl • postbank: 2509905